

บทคัดย่อ

168446

การศึกษาขององค์กรชุมชนเข้มแข็งและการพัฒนารูปแบบเครือข่ายขององค์กรชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนในเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ดำเนินงานระหว่างพฤศจิกายน 2545 ถึงเดือนกรกฎาคม 2547 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชน องค์กรชุมชนและพัฒนารูปแบบเครือข่ายขององค์กรชุมชนและศูนย์การเรียนรู้สังคม/ชุมชนโดยชุมชนมีส่วนร่วม

วิธีการศึกษาวิจัยเน้นเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยใช้เครื่องมือการประเมินสถานะชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) เช่น แผนผังหมู่บ้าน ปฏิทินฤดูกาล การให้คะแนนความเข้มแข็งชุมชน การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด รวมทั้งการสัมภาษณ์เจาะลึกเพื่อจัดทำกรณีศึกษาและเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษาวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. สมาชิกชุมชนมีศักยภาพในการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนและองค์กรชุมชนได้ โดยอาศัยเครื่องมือการประเมินสถานะชุมชนแบบมีส่วนร่วมประเภทต่างๆ
2. ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับบทบาทผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และทำงานเพื่อส่วนรวม ใช้หลักประชาธิปไตย และมีความรู้ความสามารถ
3. รูปแบบเครือข่ายขององค์กรชุมชนที่เหมาะสมและทำงานร่วมกันของภาคี 5 ฝ่าย ได้แก่ เทศบาลตำบลอุโมงค์ หน่วยงานราชการระดับตำบล คณะกรรมการชุมชน กลุ่ม/องค์กรชุมชน และผู้ประสานงานชุมชน
4. รูปแบบศูนย์การเรียนรู้สังคม/ชุมชนที่เหมาะสมควรเป็นความร่วมมือ 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายการเมือง (เทศบาลตำบลอุโมงค์) ฝ่ายประชาชน (องค์กรชุมชน) และฝ่ายวิชาการ (หน่วยงานราชการระดับตำบลและมหาวิทยาลัย) โดยให้บทบาทเทศบาลตำบลเป็นศูนย์ประสานงานและดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์การเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ มี 3 ด้าน คือ

1. ด้านนโยบาย รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนเข้มแข็ง และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สังคม/ชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถาบันการศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

168446

2. ด้านปฏิบัติ ควรพัฒนาผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนให้มีศักยภาพมากขึ้น โดยใช้เทคนิคการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้สังคม/ชุมชนให้เป็น ศูนย์ปฏิบัติการวิจัยชุมชน

3. ด้านการวิจัย ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเครือข่ายองค์กรชุมชนเมืองและชนบท และวิจัยหารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมของศูนย์การเรียนรู้สังคม/ชุมชนในการ พัฒนาชุมชน

Abstract

168446

The research on community organization empowerment and networking for communities of U-Mong municipality has been done during the period of November, 2002- July, 2004. The Objectives of this study were to analyze the strength of community organization and to formulate community organization network and set up a community learning center with the full people's participation.

Research techniques were mainly qualitative approaches with Participatory Rural Appraisal tools, SWOT analysis, In-depth interview and case studies. Quantitative techniques using questionnaire survey was also employed.

Research outcomes were fourfold:

Firstly, local people earned ability to study and analyze community and community organization situations by using PRA tools.

Secondly, local leaders with good vision, hard working, democratic mind and good knowledge and management become a key factor for community organization strength.

Thirdly, the network of community organization consisted of 5 working committees: U-Mong municipality, local government officials, community committees, community organizations and community coordinators.

Fourthly, community learning centers should be established with involvement of U-Mong municipality, community organizations and academic institute with the coordinating body at U-Mong municipality.

Recommendations were made to have government policy emphasized on networking of community organizations. Community learning center should be set up and promoted to be social lab at community level for both local people and students. Further research should be concentrated more on finding the good management pattern for community learning center.